

Innlandet Fylkeskommune Administrasjon
Postboks 4404 Bedriftsenteret

2325 HAMAR

Saksbehandler: Åsmund Sandvik

Saksnr.: 24/1485-4

Dato: 27.08.2024

HØRINGSSVAR - NY FRAMTIDIG SKOLE- OG TILBUDSSTRUKTUR I INNLANDET

Kommunestyret behandlet i møte 22.08.2024 sak 90/24. Følgende vedtak ble fattet:

Med utgangspunkt i regionens særtrekk, utfordringer og muligheter skal Lillehammerregionen videreutvikles som et attraktivt sted både å bo, besøke, arbeide og drive næringsvirksomhet. Regionen er en viktig region i Gudbrandsdalen, og har blant annet en sterk nasjonal og internasjonal posisjon som idrettsregion som er utviklet over flere tiår.

Lillehammer-regionens to videregående skoler og tre skolesteder i tillegg til de private tilbudene i regi av Create og NTG bidrar til at regionen er en velfungerende utdanningsregion. Regionen har et bredt sammensatt tilbud innen både yrkesfaglige og studiespesialiserende retninger.

I vurderingen i denne saken vektlegges hovedsakelig den delen av saken som omhandler skole- og tilbudsstruktur.

Behov for endring

Øyer kommune slutter seg til målsettingen om å lage en tilbudsstruktur som kan stå seg over flere år. Dette vil skape forutsigbarhet både for elever og for næringsliv.

Vi deler fylkeskommunedirektørens betraktninger rundt konsekvensene av et synkende elevtall i videregående opplæring i årene som kommer. Dette vil ha både økonomiske og faglige konsekvenser for fylkeskommunen. Det er et betydelig kompetansebehov innen en rekke bransjer, både i Innlandet generelt og for Lillehammer-regionen. Når det samtidig blir færre elever i den videregående skolen vil dette måtte få konsekvenser både for struktur og tilbud. Samtidig må det presiseres at det er store forskjeller mellom de ulike regionene.

Høy utnyttelsesgrad

Det vises til den forventede elevtallsutviklingen. Av oversikten som framgår i saken i

fylkesutvalget er det i hovedsak Mjøsområdet og byene rundt Mjøsa som vil ha det mest stabile elevgrunnlaget i årene framover.

Dette gir grunnlag for stabilitet i både struktur og tilbud i regionene i Mjøsområdet. I en situasjon der knapphet på økonomiske og faglige ressurser gjør det nødvendig med endringer i skole- og tilbudsstruktur mener Øyer kommune det er nødvendig å prioritere både god bredde og volum i utdanningstilbudene. Dette lar seg lettest gjøre i områder der rekrutteringen til videregående skole er mest stabilt, og der forventet folketall er stabilt over tid.

I Lillehammer-regionen er det en høy utnyttelsesgrad pr i dag, og som ventes å vedvare.

Demografi og elevtallsutvikling

I saksframstillingen fra fylkeskommunedirektøren framgår det at forventet antall 16-18 år i Lillehammer-regionen var 1224 i 2023. Dette i henhold til Grunnskolen Informasjonssystem. Det faktiske antallet 16-18-åringer viste seg, ifølge SSB, å være 1386. 1. januar 2024 var tallet ifølge SSB 1408.

Lillehammer-regionen er en av tre regioner i fylket som har hatt vekst i antall 16-18-åringer de siste 5 årene (1,4%). De øvrige er Sør-Østerdal og Hamarregionen. Det er store variasjoner mellom regionene, og de endrer seg raskt.

Statistisk sentralbyrå (SSB) sine befolkningsframskrivninger viser at det bare er Lillehammer-regionen, i tillegg til Hamar-regionen, som vil ha et stabilt folketall i aldersgruppen 0-19 år i løpet av 2030-tallet. I øvrige regioner forventes en tilbakegang. Premisset som er lagt til grunn i saken om framtidig skole- og tilbudsstruktur er behovet for å tilpasse skoletilbudet til faktisk elevtallsutvikling. En eventuell nedskalering av tilbudet i regioner med stabil og positiv elevtallsutvikling vil innebære en ytterligere forverring av den økonomiske bærekraften.

Øyer kommune mener derfor det ikke kan legges som et premiss at alle regionene må endre eller nedjustere tilbudet.

Framtidig tilbuds- og skolestruktur

Øyer kommune viser til kriteriesettene som ligger til grunn for vurderingene fra Fylkeskommunedirektøren/Fylkesutvalget. I Lillehammer-regionen tilfredsstiller begge de to videregående skolene og de tre skolestedene kriteriene som er satt. Det er derfor ikke en selvstendig grunn til å endre tilbuds- eller skolestruktur i regionen basert på kriteriene som er lagt til grunn i vurderingene fra fylkeskommunens side.

I dag er det totalt fire av 15 utdanningsprogram som ikke tilbys i regi av fylkeskommunen i Lillehammer-regionen. Tilbudene som ikke gis i regionen er Naturbruk; Medier og kommunikasjon; Håndverk, design og produktutvikling. Øyer kommune aksepterer at det ikke er grunnlag for å etablere disse utdanningsprogrammene i vår region. Tilbud innen musikk, dans og drama er ivaretatt i privatskole. I tillegg har regionen et privatskoletilbud innen toppidrett i regi av NTG, i tillegg til det offentlige idrettstilbudet. Samlet gir dette et tilbud i regionen som vil være viktig for å dekke nåværende og framtidig kompetansebehov. Øyer kommune mener primært at dagens tilbudsstruktur i regionen bør opprettholdes.

Kommunene i regionen har samarbeidet med lokalt næringsliv for å belyse nåværende og framtidig kompetansebehov. Innretning og utforming av det videregående skoletilbudet må ta hensyn til næringslivets behov. Det er nødvendig med en kontinuerlig dialog med næringslivet i regionene om framtidige kompetansebehov. Det

uttrykkes blant annet viktigheten av en satsing innen flere yrkesfagretninger.0

Kommentarer

Tilbudet i Lillehammer-regionen bør også bygge opp særskilt kompetanse innenfor områdene språkfag, realfag og økonomi. Dette tilsier et behov for å satse videre på et bredt tilbud av ulike programfag ved skolene i regionen.

Høringsinstansene er bedt om å uttale seg om alle deler av saken som er utarbeidet som grunnlag for fylkesutvalgets vedtak. Saken gir en god og realistisk beskrivelse av relevante forhold for framtidig skole- og tilbudsstruktur. Det være seg framtidig kompetansebehov, folketallsutvikling, arbeidskraftanalyser m.v. Saken har imidlertid også, etter regionens syn, enkelte mangelfulle vurderinger. For Lillehammerregionens del er det foreslått å enten styrke Gausdal videregående skole ved å flytte halve tilbudet innen påbygning fra Lillehammer videregående Nord til Gausdal, eller å legge ned Gausdal videregående skole, og flytte alt tilbudet der til Lillehammer videregående skole. Det framstår imidlertid uklart hvilke konsekvenser dette vil ha både faglig og økonomisk, samt for andre forhold, som f. eks skoleskyss, kapasitet ved andre arenaer som blir berørt, alternativ bruk etc.

Øyer kommune er enig i at det fortløpende må vurderes om fordelingen av tilbud mellom skolesteder er optimal. Samtidig har flytting av tilbud en økonomisk, faglig og samfunnsmessig kostnad. Dersom tilbud skal flyttes fra et skolested til et annet, må det vises til konkrete synergier og forbedringer i undervisningstilbud som oppnås ved ny lokalisering, og som samlet sett er større enn de tilsvarende synergiene på nåværende lokalisering. Øyer kommune vil imidlertid framheve at det viktigste er å lande på en løsning som totalt sett gir det beste tilbudet for regionen. Det er viktig å påpeke at det er en styrke for Lillehammer-regionen å ha skolesteder med ulike størrelse. For enkelte elever er det ønskelig å kunne velge en mindre skole med et tettere miljø. Dersom fylkeskommunen vurderer å legge ned Gausdal videregående skole, mener Øyer kommune at det er en bedre løsning å flytte deler av påbygningstilbudet fra Lillehammer til Gausdal.

Andre modeller

Høringsinstansene inviteres til å beskrive eventuelle andre modeller for å håndtere den kommende elevtallsnedgangen i fylket som helhet og egen region spesielt. Det er gitt eksempler i vedtaket på hvordan dette kan vurderes. Dette er modeller som ikke er en del av vurderingene som er gjort, og som ikke vil være basert på kriteriene som er lagt til grunn. Forslagene vil kunne innebære å satse på skoler og skolesteder som ikke oppfyller kriteriene, på bekostning av skoler som oppfyller dem. Fra Øyer kommune sin side vises det til omtalen i høringsdokumentet der det fremgår at «erfaringsmessig prioriterer ofte ungdommene skole foran utdanningstilbud, og da hjelper det ikke å plassere populære tilbud på skoler som de ellers ikke ville valgt. Det er derfor heller ikke hensiktsmessig å flytte et tilbud fra en skole med høyt elevtilfang til en skole som trenger flere søkere. Erfaring viser at det som da skjer er at tilbudet først mister mange søkere og får mangelfull oppfylling, og til slutt ender med å måtte legges ned.» Det vises også til notat utarbeidet av Fylkeskommunedirektøren, datert 30. mai, der det framgår at «det å avvikle et skolested eller en skole ikke vil være mulig i noen av tilleggsalternativene dersom man tar utgangspunkt i dagens arealer ved de skolene det er foreslått å flytte tilbud til.»

Fjernundervisning

Høringsdokumentet har en omfattende gjennomgang av ulike modeller for fjernundervisning. Retten til videregående opplæring er styrket gjennom endringene i opplæringsloven som er gjeldende fra 1. august 2024. Øyer kommune deler fylkeskommunedirektørens vurdering av ambisjoner og innretning for omfanget av nettundervisning i den videregående skolen. Øyer kommune mener et bredt tilbud av ulike programfag ved de videregående skolestedene i regionen kan gjøres tilgjengelig for flere gjennom et tilbud om fjernundervisning.

Ta vare på distriktene

I vurdering av framtidig skolestruktur må det tas andre hensyn enn de rent økonomiske. Fylkeskommunen må også tenke på viktigheten av å beholde et videregående skoletilbud for å opprettholde bosetningen i alle regioner og kommuner i Innlandet.

Med hilsen

Åsmund Sandvik
Kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent etter våre rutiner og sendes uten signatur.